

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **Ing. F. I., nar. X., bytom: P.**, zast. A., s. r. o., so sídlom: T., IČO: X., konajúca prostredníctvom svojej konateľky – advokátky Mgr. Z. Z., proti žalovanému: **M. P., živnostník s miestom podnikania: V.**, IČO: X., zast: Advokátska kancelária JUDr. S., s. r. o., so sídlom: nám. M., IČO: X., konajúca prostredníctvom svojho konateľa – advokáta Mgr. M. S., **o zaplatenie 9 732,85 eur s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Partizánske pod sp. zn. 3Cb/32/2010, na dovolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 8Cob/43/2013-248 zo dňa 21. augusta 2013, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Okresného súdu Partizánske č. k. 3Cb/32/2010-120 zo dňa 21. februára 2013 a rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 8Cob/43/2013-248 zo dňa 21. augusta 2013 **z r u š u j e** a vec **v r a c i a** Okresnému súdu Partizánske na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Partizánske ako súd prvého stupňa rozsudkom č. k. 3Cb/32/2010-120 zo dňa 21. 02. 2013 zamietol žalobu žalobcu o zaplatenie 9 732,85 eur s príslušenstvom z titulu nezaplatených faktúr:

- č. 2009/0129 zo dňa 27. 01. 2009, splatnou dňa 10. 02. 2009 na sumu 1 022,59 eur,
- č. 2009/0025 zo dňa 13. 01. 2009, splatnou dňa 27. 01. 2009 na sumu 108,19 eur,
- č. 2009/0144 zo dňa 28. 01. 2009, splatnou dňa 11. 02. 2009 na sumu 42,54 eur,
- č. 2008/6837 zo dňa 30. 11. 2008, splatnou dňa 14. 12. 2008 na sumu 90,25 eur,
- č. 2008/6243 zo dňa 17. 11. 2008, splatnou dňa 01. 12. 2008 na sumu 1 774,07 eur,
- č. 2008/7171 zo dňa 19. 12. 2008, splatnou dňa 02. 01. 2009 na sumu 2 842,48 eur,
- č. 2008/6670 zo dňa 28. 11. 2008, splatnou dňa 12. 12. 2008 na sumu 2 656,66 eur,

- č. 2008/6175 zo dňa 31. 10. 2008, splatnou dňa 21. 11. 2008 na sumu 106,65 eur,
- č. 2008/6672 zo dňa 28. 11. 2008, splatnou dňa 12. 12. 2008 na sumu 1 089,42 eur.

Súčasne žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému náhradu trov konania v sume 3 067,15 eur k rukám jeho právneho zástupcu, a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Súd prvého stupňa svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že žaloba je nedôvodná pre nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobcu. Konštatoval, že predmetom konania bol žalobcom uplatnený nárok proti žalovanému na zaplatenie kúpnych cien za dodaný tovar. Žalobca predmetné pohľadávky nadobudol zmluvou o postúpení pohľadávok zo dňa 16. 08. 2010. Súd po posúdení platnosti zmluvy o postúpení pohľadávok uzavretej medzi právnym predchodcom žalobcu a žalobcom dospel k záveru, že zmluva je neplatná pre neurčitosť prejavu vôle jej účastníkov. Poukázal na to, že pôvodný žalobca I., s. r. o., v zmluve ako postupca uviedol, že má „splatné“ pohľadávky voči dlžníkom, ktoré postupuje a zároveň v nej uviedol, že postupuje „všetky“ svoje pohľadávky. Súd mal za to, že takéto vymedzenie postupovaných pohľadávok je neurčité, pretože nie je zrejmé, ktoré pohľadávky sú predmetom postúpenia (či len splatné pohľadávky alebo aj nesplatné pohľadávky a ktoré konkrétne pohľadávky to sú). Zdôrazniac, že neurčitosť prejavu vôle účastníkov zmluvy má za následok jej neplatnosť, dospel k záveru, že súčasný žalobca sa právnym nástupcom pôvodného žalobcu I., s. r. o., nestal, a teda v konaní nemá aktívnu vecnú legitímáciu. Uviedol, že zmluvou o postúpení pohľadávok nie je možné postúpiť všetky pohľadávky postupcu bez toho, aby boli tieto pohľadávky konkretizované. Postúpením pohľadávky totiž nedochádza k univerzálnej sukcesii do (všetkých) práv postupcu, dochádza len k singulárnej sukcesii do niektorého (niektorých) práva (práv) postupcu, tieto však musia byť dostatočne určito vymedzené. Neurčitosť právneho úkonu nie je možné odstrániť ani výkladom prejavu vôle účastníkov konania, pretože z ich prejavu ich skutočná vôľa nevyplýva. Prvostupňový súd uzavrel, že neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 16. 08. 2010, uzavretej medzi postupcom I., s. r. o. a postupníkom Ing. F. I., je absolútna a súd na ňu musí prihliadať ex offio. Keďže zmluva nemohla nadobudnúť právne účinky, nemohol sa žalobca stať právnym nástupcom pôvodného žalobcu v konaní. Z uvedeného dôvodu žalobca nemá aktívnu vecnú legitímáciu, preto musel súd prvého stupňa jeho návrh ako nedôvodný zamietnuť. O náhrade trov konania rozhodol súd podľa § 142 ods. 1

Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len O. s. p.) a priznal ju žalovanému, ktorý mal vo veci plný úspech.

Na odvolanie žalobcu proti prvostupňovému rozsudku, Krajský súd v Trenčíne, ako súd odvolací, po preskúmaní veci podľa § 212 ods. 1 O. s. p., bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p., svojím rozsudkom č. k. 8Cob/43/2013-248 zo dňa 21. 08. 2013, napadnuté rozhodnutie podľa § 219 ods. 1 O. s. p. ako vecne správne potvrdil.

Stotožniac sa s odôvodnením prvostupňového rozsudku, na zdôraznenie jeho správnosti podľa § 219 ods. 2 O. s. p. poukázal odvolací súd na uznesenie súdu prvého stupňa č. k. 3Cb/32/2010-38 zo dňa 11. 11. 2010, právoplatné dňa 08. 12. 2010, ktorým pripustil vystúpenie pôvodného žalobcu I., s. r. o. z konania s tým, aby do konania na jeho miesto vstúpil Ing. F. I., nar. X., bytom P.. Ďalšími uzneseniami č. k. 3Cb/32/2010-39 zo dňa 16. 11. 2010, právoplatné dňa 22. 11. 2010 a č. k. 3Cb/32/2010-75 zo dňa 06. 09. 2011, právoplatné dňa 28. 09. 2010, spojil s vecou sp. zn. 3Cb/ 32/2010 na spoločné konanie vecí vedené pod sp. zn. 3Cb/33/2010, 3Cb/43/2010, 3Cb/44/2010, 3Cb/45/2010, 3Cb/46/2010, 3Cb/47/2010 a 3Cb/48/2010.

K odvolaciemu dôvodu žalobcu, spočívajúcim v tvrdení, že súd prvého stupňa v rámci rozhodovania o procesnom návrhu podľa § 92 ods. 2 a 3 O. s. p. sa mal vysporiadať s obsahom zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 16. 08. 2010 a ak tak neurobil, je viazaný právoplatným rozhodnutím o pripustení zámeny na strane žalobcu, odvolací súd poukázal na ustanovenia § 90 a § 92 ods. 2 a 3 O. s. p., ako aj § 524 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ) a zdôraznil, že predpokladom, aby súd vyhovel návrhu v zmysle § 92 ods. 2 a 3 O. s. p., je preukázanie splnenia formálnych podmienok spočívajúcich v tom, že nastala právna skutočnosť, s ktorou právne predpisy spájajú prevod alebo prechod práva na iného, ďalej, že sa táto právna skutočnosť týka práva alebo povinnosti doterajšieho účastníka konania, že táto skutočnosť nastala po začatí konania a že nadobúdateľ práva súhlasí so vstupom do konania, ak má nastúpiť na miesto doterajšieho žalobcu. Poukázaním na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo 251/2006 z 26. 02. 2008 uviedol, že v štádiu, v ktorom súd posudzuje splnenie uvedených predpokladov, skúma tvrdenia, z ktorých sa vyvodzuje opodstatnenosť takéhoto procesného návrhu, len z hľadiska ich možnosti (spôsobilosti) vyvolať tvrdený právny účinok, t. j. prevod alebo prechod práva

na iného. Samotné posúdenie, či k prevodu alebo prechodu práva skutočne došlo, je vyhradené až do rozhodnutia vo veci samej (v rámci skúmania danosti vecnej legitímácie účastníka konania).

Odvolačný súd dospel k záveru, že súd prvého stupňa venoval otázke posúdenia zmeny účastníka na strane žalobcu podľa § 92 ods. 2, 3 O. s. p. náležitú pozornosť, majúc jeho závery, týkajúce sa zmluvy o postúpení žalovanej pohľadávky v zmysle preukázania formálnych podmienok prevodu, za plne postačujúce. Následne pri rozhodovaní o veci samej skúmal aktívnu vecnú legitímáciu žalobcu, a to, či zo zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 16. 08. 2010 došlo k prevodu pohľadávky, ktorú pôvodný žalobca uplatnil v konaní.

Odvolačný súd sa stotožnil so záverom súdu prvého stupňa o neurčitosti zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 16. 08. 2010 podľa § 37 ods. 1 OZ, pretože postupované pohľadávky nie sú jednoznačne identifikované a neurčitosť zmluvy nie je možné odstrániť výkladom, a preto zmluva nespôsobilá zamýšľané právne následky. Uviedol, že absolútnu neplatnosť právneho úkonu posudzuje súd z vlastnej iniciatívy a úradnej povinnosti, nie je preto relevantné, či došlo k oznámeniu o postúpení pohľadávok žalovanému. Zo zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 16. 08. 2010 nevyplýva, že by jej súčasťou bola akákoľvek príloha, v ktorej by boli pohľadávky špecifikované. Táto príloha pred súdom prvého stupňa predložená nebola, hoci, ak by bola súčasťou zmluvy resp. oznámenia o postúpení, mal ju žalobca predložiť. Predloženie listiny označenej ako „Kniha pohľadávok zúžená po partneroch“, žalovaným v odvolacom konaní, o ktorej tento tvrdil, že bola súčasťou tak samotnej zmluvy o postúpení, ako aj oznámenia o postúpení, odvolací súd považoval za účelové a nevieryhodné, nakoľko ani z týchto listín žiadnym spôsobom nevyplývalo, že by mali byť prílohou zmluvy o postúpení pohľadávok. Vzhľadom na uvedené žalobca nie je vo veci aktívne vecne legitímovaný, preto žalobe nebolo možné vyhovieť. Odvolací súd v postupe súdu prvého stupňa nevhliadol nič protizákonné, z čoho by bolo možné vyvodiť, že súd žalobcovi odňal možnosť konať pred súdom.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 142 ods. 1 a § 224 ods. 1 O. s. p. a vo veci úspešnému žalovanému priznal ich náhradu titulom trov právneho zastúpenia v sume 310,14 eur.

Rozsudok odvolacieho súdu nadobudol právoplatnosť dňa 25. 09. 2013.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal v zákonom stanovenej lehote dovolanie žalobca (ďalej tiež ako dovolateľ) argumentujúc, že mu ako účastníkovi konania (jeho právnomu predchodcovi) bola procesným postupom súdu prvého stupňa odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.), súčasne, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.).

Žalobca vo svojom dovolaní obidvom vo veci konajúcim súdom vytkol, že sa nedostatočne vysporiadali s jeho výhradami, týkajúcimi sa aktívnej vecnej legitímácie v predmetnom súdnom konaní na strane žalobcu. Namietol, že po tom, čo súd prvého stupňa dospel k záveru, že žalobca - Ing. F. I. sa po právoplatnosti uznesenia č. k. 3Cb/32/2010-38 zo dňa 11. 11. 2010 stal univerzálnym právnym sukcesorom po I., s. r. o, ako jeho právnom predchodcovi, súd následne nedôvodne zmenil svoj „právny“ názor, keď v rámci skúmania podmienok konania konštatoval, že žalobca v prebiehajúcom konaní nie je vecne legitímovaný. Žalobca má za to, že pokiaľ by tomu tak skutočne bolo, súd mal návrh I., s. r. o., na procesný postup podľa § 92 ods. 2 O. s. p. zamietnuť z dôvodu neúčinného zmluvného postúpenia pohľadávok a konať s pôvodným žalobcom. Skutočnosť, že z konania vystúpila spoločnosť I., s. r. o. a na jej miesto vstúpil Ing. F. I., je podľa žalobcu dôsledok akceptovania predloženého návrhu na zámenu účastníkov súdom. Tento navrhovanú zámenu účastníkov pripustil, dospejúc k záveru, že nastali hmotnoprávne účinky zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 16. 08. 2010. V tejto súvislosti žalobca namietol aj tvrdenia odvolacieho súdu o tom, že otázke posúdenia zmeny účastníka na strane žalobcu podľa § 92 ods. 2 O. s. p., venoval súd prvého stupňa náležitú pozornosť, pretože pokiaľ by tomu tak bolo, malo konanie prebiehať s pôvodným žalobcom - obchodnou spoločnosťou I., s. r. o., bez právneho nástupníctva Ing. F. I.

Žalobca má za to, že súd prvého stupňa vyššie opísaným postupom pochybil a odňal aktívne legitímovanému účastníkovi možnosť konať pred súdom. Tvrdí, že v prípade absencie aktívnej vecnej legitímácie žalobcu v konaní, svedčí aktívna vecná legitímácia pôvodnému žalobcovi – spoločnosti I., s. r. o. Prvostupňový súd odňal možnosť konania pred súdom jednak spoločnosti I., s. r. o., ako pôvodnému žalobcovi, a to tým, že svojím uznesením zo dňa 11. 11. 2010, právoplatným dňa 08. 12. 2010, pripustil, aby tento z konania

vystúpil a na jeho miesto do konania vstúpil Ing. F. I., ako aj novému žalobcovi, keď svojím rozsudkom vyslovil, že nie je vo veci aktívne vecne legitimovaný, čím podľa názoru žalobcu prvostupňový súd zmenil svoj pôvodný právny názor v otázke aktívnej legitimácie žalobcu. Žalobca tiež namietol, že súdy odňatie možnosti pôvodného žalobcu - spoločnosti I., s. r. o., ďalej pred súdom konať, vo svojich rozsudkoch vôbec neskúmali, neposúdili a ani neodôvodnili.

Vo vzťahu k Zmluve o postúpení pohľadávok žalobca zdôraznil, že účastníci zmluvy ňou realizovali postúpenie všetkých splatných pohľadávok v stave, v akom sa nachádzali ku dňu 16. 08. 2010 s tým, že toto postúpenie sa v celom rozsahu týka aj žalovanej istiny a žalovaného ako dlžníka, ktorý bol o postúpení pohľadávok, ako aj ich rozsahu, písomne vyrozumený. Preto má žalobca za to, že neexistuje žiadna opodstatnená pochybnosť o tom, či všetky splatné pohľadávky pôvodného žalobcu - spoločnosti I., s. r. o., dňom 16. 08. 2010 prešli na žalobcu ako nového veriteľa.

Žalobca napokon tvrdí, že zo strany konajúcich súdov došlo k zjavnému pochybeniu pri zisťovaní skutkového stavu veci a následnom právnom posúdení (hodnotení) právnych účinkov zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 16. 10. 2008. Opakovane zdôraznil, že v prípade právnej neúčinnosti (neplatnosti) predmetnej zmluvy, mal súd konať s pôvodným žalobcom a zámenu účastníkov podľa § 92 ods. 2 O. s. p. nepripustiť. Tým, že sa tak nestalo, boli pôvodný, ako aj „nový“ žalobca (pôvodný a nový veriteľ) rozsudkami súdov obidvoch stupňov poškodení, pretože pohľadávky, ktorých zaplatenie je predmetom sporu, sa ku dňu právoplatnosti rozsudku odvolacieho súdu stali premlčanými, v dôsledku ktorej skutočnosti ich nie je možné uplatniť súdnou cestou.

Vzhľadom na všetky vyššie uvedené tvrdenia žalobca dovolaciemu súdu navrhol, aby rozsudok odvolacieho súdu, ako aj prvostupňový rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

K dovolaniu žalobcu sa žalovaný nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.), ktorý je zastúpený

advokátom (§ 241 ods. 1, veta druhá O. s. p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) najskôr skúmal, či dovolanie smeruje proti takému rozhodnutiu odvolacieho súdu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný.

Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Z príslušných ustanovení O. s. p. je zrejmé, že ním ako jedným z mimoriadnych opravných prostriedkov nemožno napadnúť každé rozhodnutie súdu, ale možno ním napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle ust. § 238 O. s. p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O. s. p.) alebo rozsudok odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu, vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O. s. p.), alebo rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4. (§ 238 ods. 3 O. s. p.).

Dovoláním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu znaky vyššie uvedených rozhodnutí nemá. V posudzovanej veci dovolanie smeruje proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne ako súdu odvolacieho, ktorým potvrdil rozsudok Okresného súdu Partizánske ako súdu prvého stupňa o zamietnutí žaloby žalobcu o zaplatenie 9 732,85 eur s príslušenstvom, pričom však vo výrokovej časti prípustnosť dovolania nevyslovil. Rovnako nejde o potvrdenie takého rozsudku prvostupňového súdu, ktorým by súd prvého stupňa vo svojom výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O. s. p., vzhľadom na ktorú skutočnosť je nepochybné, že dovolanie žalobcu v zmysle ustanovení § 238 ods. 1 až 3 O. s. p. prípustné nie je.

S prihliadnutím na ust. § 242 ods. 1 veta druhá O. s. p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu, uvedenú v § 237 O. s. p. (či už to

účastník namieta alebo nie), neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania, smerujúceho proti rozsudku podľa § 238 O. s. p., ale zaoberal sa aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O. s. p.. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd, vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia, majúcich za následok tzv. zmätočnosť rozhodnutia. Ak je totiž konanie postihnuté niektorou z väd, vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O. s. p., možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 238 O. s. p. vylúčené.

Dovolateľ vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a písm. g/ O. s. p. nenamietal a v dovolacom konaní vady tejto povahy ani nevyšli najavo. Prípustnosť dovolania preto z uvedených ustanovení vyvodit' nemožno.

S prihliadnutím na obsah dovolania sa dovolací súd osobitne zameril na otázku opodstatnenosti námietky žalobcu, spočívajúcej v tvrdení, že mu postupom súdu bola odňatá možnosť pred ním konať, čo zakladá dovolací dôvod podľa § 237 písm. f/ O. s. p.

Pojem „odňatie možnosti konať pred súdom“ zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení nedefinuje ani nešpecifikuje. Pod odňatím možnosti konať pred súdom je preto potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký vadný postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O. s. p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. Citované ustanovenie odňatie možnosti konať pred súdom výslovne dáva do súvisu s faktickou činnosťou súdu a nie s jeho právnym hodnotením veci, vysloveným v napadnutom rozhodnutí. Z hľadiska § 237 písm. f/ O. s. p. nie je rozhodujúce, či účastník konania konal pred súdom osobne alebo prostredníctvom zástupcu, ale len to, či bol v dôsledku nesprávneho postupu súdu ukrátený na svojich procesných právach. K odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť nielen činnosťou súdu, ktorá rozhodnutiu predchádza, ale aj samotným rozhodnutím.

K odňatiu možnosti žalobcu konať pred súdom malo podľa jeho názoru dôjsť tým, že súd prvého stupňa žalobu zamietol argumentujúc nedostatkom jeho aktívnej vecnej legitímácie, a to napriek tomu, že svojím skorším uznesením pripustil, aby z konania vystúpil pôvodný žalobca I., s. r. o. a na jeho vstúpil Ing. F. I. (súčasný žalobca).

Ak po začatí konania nastala právna skutočnosť, s ktorou právne predpisy spájajú prevod alebo prechod práv alebo povinností, o ktorých sa koná, môže navrhovateľ alebo ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevedené, alebo na koho prešli, navrhnúť, aby do konania na miesto doterajšieho účastníka vstúpil ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevedené, alebo na koho prešli. Súd vyhovie návrhu, ak sa preukáže, že po začatí konania nastala právna skutočnosť uvedená v odseku 2, a ak s tým súhlasí ten, kto má vstúpiť na miesto navrhovateľa; súhlas odporcu alebo toho, kto má vstúpiť na jeho miesto, sa nevyžaduje. Právne účinky spojené s podaním návrhu na začatie konania zostávajú zachované (§ 92 ods. 2, ods. 3 O. s. p.).

Podľa § 524 ods. 1, 2 OZ, veriteľ môže svoju pohľadávku aj bez súhlasu dlžníka postúpiť písomnou zmluvou inému. S postúpenou pohľadávkou prechádza aj jej príslušenstvo a všetky práva s ňou spojené.

Obsah spisu potvrdzuje, že súd prvého stupňa na základe písomného návrhu pôvodného žalobcu – spoločnosti I., s. r. o. (č. l. 32), vydal dňa 11. 11. 2010 uznesenie č. k. 3Cb/32/2010-38, ktorým pripustil zámenu na strane žalobcu, a to z pôvodného žalobcu: I., s. r. o., IČO: X., so sídlom: v B., na nového žalobcu: Ing. F. I., nar. X., bytom v S., a to z titulu zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 16. 08. 2010 (č. l. 33), ktorou pôvodný žalobca ako postupca, postúpil na nového žalobcu ako postupníka, svoje splatné pohľadávky voči dlžníkom (článok I. zmluvy). Predmetné uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 08. 12. 2010.

Podľa § 159 ods. 2, 3 O. s. p., výrok právoplatného rozsudku je záväzný pre účastníkov a pre všetky orgány; ak je ním rozhodnuté o osobnom stave, je záväzný pre každého. Len čo sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať znova.

Podľa § 167 ods. 2 O. s. p., ak nie je ďalej ustanovené inak, použijú sa na uznesenie primerane ustanovenia o rozsudku.

Právoplatnosť súdneho rozhodnutia je výrazom právnej istoty vzťahov, o ktorých bolo rozhodnuté. Je zrejmé, že súd prvého stupňa o zámene účastníka konania na strane žalobcu právoplatne rozhodol, a to s poukazom na postúpenie pohľadávky pôvodného žalobcu novému žalobcovi, vykonaného zmluvou zo dňa 16. 08. 2010. Nový, t. j. súčasný žalobca, ako nový veriteľ postúpených pohľadávok, sa tak právoplatne stal účastníkom konania, čo však neznamená, že by v závere súdneho konania nemohla byť posúdená jeho aktívna vecná legitímácia, avšak nie na už raz posúdenom právnom základe – zmluvy o postúpení pohľadávky, ktorú súd prvého stupňa právoplatne vyhodnotil za spôsobilý titul zámeny účastníka na strane žalobcu.

Vecnou legitímáciou sa rozumie hmotnoprávny vzťah účastníka konania k prejednávanej veci a má ju iba ten, kto je subjektom hmotnoprávneho vzťahu, o ktorom sa v konaní rozhoduje. Otázkou, či žalobca bol v spore aktívne legitimovaný, t. j. či bol nositeľom tvrdeného hmotného práva a či správne označil osobu – nositeľa tvrdenej povinnosti, teda či ním označený žalovaný bol v spore naozaj pasívne legitimovaný, rieši súd až v samom závere konania. Až z meritórneho rozhodnutia vyplynie autoritatívny záver o otázke vecnej legitímácie účastníkov konania. Nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobcu v konaní je dôvodom na zamietnutie návrhu na začatie konania meritórnym rozhodnutím.

Je treba súhlasiť s námietkou dovolateľa, spočívajúcou v tvrdení, že pokiaľ súd prvého stupňa po právoplatnom rozhodnutí o vstupe žalobcu do predmetného konania, akceptujúci zmluvu o postúpení pohľadávky zo dňa 16. 08. 2010, následne zamietol žalobu pre nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobcu, odôvodňujúc to neplatnosťou predmetnej zmluvy, na základe ktorej však so vstupom súhlasil (§ 92 ods. 2, 3 O. s. p.), odňal mu tým možnosť konať pred súdom.

Dovolací súd má za to, že súd prvého stupňa sa pri rozhodovaní vo veci samej nemal zaoberať otázkou platnosti zmluvy o postúpení pohľadávky, pretože túto vyriešil pri rozhodovaní o zámene účastníka konania na strane žalobcu, a to tým, že zmluvu akceptoval a zámenu pripustil. Pokiaľ postavenie žalobcu v konaní prehodnotil na základe už

raz posúdenej zmluvy, zasiahol tak do záväznosti právoplatného uznesenia o zámene žalobcu. Ak súd prvého stupňa pri rozhodovaní vo veci samej mal za to, že zmluva je neplatná, tak táto skutočnosť mu musela byť zrejmá aj pri rozhodovaní o návrhu pôvodného žalobcu na zámenu účastníka konania na strane žalobcu. V takom prípade potom zámenu pripustiť nemal, aby sa svojho záväzku mohol v konaní naďalej domáhať pôvodný žalobca. Preto otázku aktívnej vecnej legitímácie žalobcu mal súd skúmať nie z hľadiska platnosti zmluvy, ale z hľadiska, či na základe zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 16. 08. 2010, skutočne na žalobcu ako postupníka prešla aj žalovaná pohľadávka.

Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu uplatnenému dovolateľom podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p., tvrdiac, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, je potrebné uviesť, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Súd však právnym posúdením veci účastníkovi konania možnosť uplatnenia jeho procesných práv v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. neodníma. Právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je najvyšším súdom považované za relevantný dovolací dôvod, ktorým možno odôvodniť procesne prípustné dovolanie, zároveň je ale zhodne zastávaný názor, že (ani prípadné) nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov, procesnou vadou konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. nie je, pretože (ani prípadným) nesprávnym právnym posúdením veci súd účastníkovi konania realizáciu jeho procesného oprávnenia neznemožňuje. V prejednáwanej veci by uvedený dovolací dôvod bolo možné úspešne použiť, len ak by prípustnosť dovolania vyplývala z § 238 O. s. p., v posudzovanom prípade však tomu tak nie je.

Na základe vyššie uvedených skutočností je zrejmé, že vo veci konajúce súdy sa s postavením žalobcu a s jeho nárokom na zaplatenie žalovanej istiny aj s príslušenstvom, náležite nevysporiadali, z dôvodu ktorého zaťažili konanie procesnou vadou v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p.. Uvedená procesná vada zakladá prípustnosť dovolania a je zároveň tiež dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutia zrušiť, pretože rozhodnutia

vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôžu byť považované za správne. S poukazom na uvedené preto dovolací súd dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 243b ods. 2 veta prvá, § 243b ods. 3, § 243b ods. 4 veta za bodkočiarkou O. s. p. zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. V ďalšom konaní, v ktorom je súd prvého stupňa viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 243d ods. 1 veta druhá O. s. p.), sa vysporiada s vytknutými vadami v intenciách dovolacieho súdu, opätovne vo veci rozhodne a svoje rozhodnutie náležite odôvodní v súlade s ust. § 157 ods. 2 O. s. p. V novom rozhodnutí rozhodne súd aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 veta tretia O. s. p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e: Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 31. januára 2014

JUDr. Alena Prieceľová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Hana Segečová